

Het Groene Blad

IVN Eerbeek en omstreken jaargang nr. 2 2019

Gevederde lentebodes (Tjiftjaf en fitis zijn er uroeg bij.)

Ontwikkelingen in de natuurtuin.

Drie interessante uitstapjes naar wilde planten

Colofon

IVN-Eerbeek en omstreken

IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, afdeling Eerbeek en omstreken, is een vereniging van vrijwilligers die mensen betreft bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap in de gemeente Brummen. IVN-Eerbeek e.o. organiseert activiteiten zoals wandelingen, cursussen en werkzaamheden in het groen voor iedereen.

Lid of vriend worden? Meld je via e-mail aan bij secretaris@ivn-erbeek.nl of via de website.

Contributie (per jaar):

Leden: € 24,- Donateurs: € 12,- Huisgenootleden € 12,- Vriend van IVN Eerbeek € 48,-

Te betalen op IBAN. NL17 RABO 0309 230 705 t.n.v. IVN Vereniging afd. Eerbeek e.o.

Opzegging vóór november bij secretaris@ivn-erbeek.nl

Wijzigingen in adresgegevens, e-mailadres, graag melden bij secretaris@ivn-erbeek.nl.

Bestuur:

Voorzitter:	Jos Rouland	voorzitter@ivn-erbeek.nl
Secretaris:	Herman Heskamp	secretaris@ivn-erbeek.nl
Penningmeester:	Gerrie den Besten	penningmeester@ivn-erbeek.nl
Lid:	Lambert Kouwenberg	lkouwenberg142@gmail.com
Lid:	Ingrid van Eijk	iggyb@chello.nl

Contactpersonen werkgroepen:

Excursies:	Chris Holtslag	chrisholtslag@ziggo.nl
Foto: (tijdelijk inactief)	Joop Gerretse	foto@ivn-erbeek.nl
Natuurtuin:	Gerard Nijhof	natuurtuin@ivn-erbeek.nl
Publiciteit:	Gerard Bosch	publiciteit@ivn-erbeek.nl
Scholing:	Herma Scherpenzeel	scholing@ivn-erbeek.nl
Venel:	Jos Rouland	venel@ivn-erbeek.nl

Het Groene blad

Het Groene Blad is het contact- en informatieblad van IVN-Eerbeek en verschijnt viermaal per jaar. Het blad is van en voor leden en donateurs. Bijdragen zijn van harte welkom.

Overname van artikelen is toegestaan na schriftelijke toestemming van de auteur en de redactie.

Kopij voor Het Groene Blad kan worden verstuurd naar: redactie@ivn-erbeek.nl

Het Groene Blad is eveneens te lezen op de website van IVN-Eerbeek en omstreken www.ivn-erbeek.nl onder Publicaties.

Redactie: Gerard Bosch, Jan Coenraads, Jan Groenhof en Lambert Kouwenberg.

Opmaak en vormgeving: Herman Heskamp en Ronald Geerlof.

De uiterste inzenddatum van kopij voor het volgende nummer is 1 juli 2019.

ISSN 2543-117X

Het Groene Blad

IVN afdeling Eerbeek - mei 2019

Redactioneel

Op dit moment, begin april, wil het nog niet zo vlotten met het mooie weer. Misschien is het ook wel teveel verwacht na het zomerse weer van eind februari. Dagen van meer dan 20 graden Celsius werden gemeten en de eerste vlinders lieten zich volop zien.

Alleen de planten lieten zich niet verleiden om spontaan te gaan groeien en bloeien. Daarvoor is ook meer nodig dan enkele dagen zon en warmte. Elke plant regeert overigens niet hetzelfde op omgevingstemperatuur en hoeveelheid licht. Zij hebben een bepaalde temperatuursom en lichtsom nodig willen zij gaan groeien en bloeien. Voor veel plantensoorten zijn deze sommen zo ongeveer bekend. Zij zijn vastgesteld door langjarig fenologisch onderzoek. Op die manier heeft men ook vastgesteld dat er een verband bestaat tussen het moment waarop een plant gaat bloeien en het stadium van groei van een andere plant. Zo wist men in de fruitteelt dat het tijdstip waarop appelbomen gingen bloeien zo'n 14 dagen later was dan waarop de knoppen van paardenkastanjes zich openden en het blad tevoorschijn kwam. Via de radio werden luisteraars dan ook opgeroepen om te melden wanneer zij het eerste blad aan de paardenkastanje zagen. Misschien is het leuk om daar eens op te letten!

Vorig jaar deden wij een oproep aan onze lezers om ook eens bijdragen te leveren aan ons afdelingsblad. Veel leverde dat niet op en naar het zich laat aanzien moeten wij deze oproep hier herhalen. U maakt beslist weleens wat mee in de natuur dat ook voor anderen interessant is er kennis van te nemen. Het is wel de bedoeling dat uw verhaal aansluit bij de doelstelling van het IVN. Vindt u het lastig om uw verhaal aan papier toe te vertrouwen, roep dan gerust de hulp in van een van de redactieleden. Samen komen wij er dan wel uit.

Inhoud

- 2 Colofon
- 3 Van de redactie
- 4 Interessante wilde planten
- 7 Wat doen wij
- 8 Jaarverslag IVN Eerbeek e.o.
- 11 Publiekswandeling
Cortenoever
- 11 Landelijke opschoondag
- 12 Ontwikkelingen in de
natuurtuin
- 14 Gevederde lentebodes
- 16 Bijzonder
- 17 Organisatie IVN
- 19 Verrassing
- 20 Agenda

Colofon

Drukker:

Editoo B.V. te Arnhem

Drie interessante uitstapjes naar wilde planten

AUTEUR: JAN COENRAADTS

Via een KNNV-cursus kwam ik in aanraking met drie fraaie natuurterreinen die u door de beschrijvingen hieronder zouden kunnen verleiden tot een bezoek. In 2013/2014 nam ik deel aan de Natuurgidsencursus, georganiseerd door de IVN-afdelingen Oost-Veluwe en Eerbeek e.o. De reden om hieraan mee te doen was niet zozeer de behoefte om aan educatie te gaan doen, want daartoe was ik als leraar de voorgaande decennia al ruimschoots in de gelegenheid. Ik wilde vooral (meer) natuurkennis opdoen, want daar was het naar mijn gevoel nooit echt van gekomen. Wat dat aangaat was de cursus een schot in de roos, want ik kon er veel van opsteken en bovendien was de cursus ook erg praktisch gericht. Daarnaast waren het gezellige cursusavonden en genoot ik van de vele excursies. Een en ander was niet alleen het gevolg van de gedegen manier waarop de cursus was opgezet, maar had minstens zoveel te maken met de gedreven manier waarop de verschillende cursusleiders en mentoren ons betrokken bij hun specialismen, zowel binnen als buiten de deur.

Even een terzijde: Wij weten allemaal dat wij in onze streken redelijk bescheiden zijn. Het gezegde "Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg" zou zomaar in Oost-Nederland kunnen zijn bedacht. Inmiddels sprak ik sinds mijn eigen natuurgidsencursus bij diverse gelegenheden met wat 'nieuwere' natuurgidsen uit andere delen van het land. Wat blijkt dan? Lang niet iedereen kijkt met tevredenheid terug op de natuurgidsencursus. Wanneer ik vervolgens vertelde over mijn cursus dan was stevast de reactie: "Nou, zo had ik het ook graag gewild". Nu hoeven we ook weer niet meteen naast de schoenen te gaan lopen, want daarvoor zijn ze niet aangeschaft. Bovendien lijkt ook elders het eigen gras vaak sowieso al wat minder mooi dan dat van de burens. Maar toch... best aardig om te horen. Toch?

Eenmaal natuurgids geworden was het mij duidelijk dat ik nog veel meer moest en wilde leren. Een stap in de goede richting bleek het toetreden tot de werkgroep van Natuurtuin Harmanahof. In de natuurtuin komen heel wat planten en dieren voor, die je al doende steeds beter leert kennen. Aangezien ik de zang van wat kleinere vogels vrij matig hoor en je ze veelal juist door die zang op het spoor komt, richtte ik mij in de tuin maar vooral op de planten. Om daar nog wat meer mee te kunnen doen, meldde ik mij in 2017 aan voor de cursus Wilde planten determine-

ren van de KNNV in Arnhem. In negen lessen en drie excursies probeerde men daar de cursisten op het goede determinatiespoor te krijgen. Het is niet de meest eenvoudige materie, maar door veel praktische opdrachten krijgt het toch wel handen en voeten. Een van de nuttige zaken die je daar opdoet is dat je inderdaad van fouten leert en dat ook erkende specialisten nu en dan aangeven het niet zeker te weten. Ik kan u deze cursus dus aanbevelen, ook al zal die het gevoel nog veel te moeten en kunnen leren allerminst wegnemen.

De drie excursies van de KNNV-cursus voerden ons naar fraaie terreinen rond Middachten, bij Lobith-Tolkamer en naar de Arnhemse Heemtuin in Presikhaaf. Het zijn alle drie aanraders en ze kunnen ook buiten cursusverband worden bezocht. Maar een rondleiding door iemand die de locatie en de flora (en fauna) aldaar goed kent, voegt zonder meer nog een dimensie toe. Overigens was de heemtuin in Presikhaaf in feite een noodbestemming, omdat eigenlijk een excursie naar het Ganzenei in Cortenoever was gepland. Vanwege de aanwezigheid van enkele zeldzame broedvogels - o.m. de kwartelkoning - konden wij daar niet terecht en weken wij uit naar de Heemtuin in Presikhaaf. Deze tuin en een paar bevlogene gidsen slaagden erin voorlopig het Ganzenei - hoe mooi ook - geheel uit de gedachten te verdrijven.

Middachten. Bij een van de woonhuizen op het landgoed bloeide langs de weg veel daslook.

Middachten. Paarbladig goudveil.

Middachten

Het gebied rond Middachten zullen veel lezers wel kennen, althans wanneer uw bezoeken zich niet uitsluitend beperkten tot de kerst- en pinksterexposities in de gebouwen. Niets ten nadele daarvan, maar - wat de natuur aangaat - bevindt zich voor mij in de 'groeiseizoenen' het meest interessante buiten de gebouwen. Heel bijzonder is dat Middachten sinds het prille begin in de 12e eeuw nooit is verkocht, maar altijd vererfde. In de loop der eeuwen veranderde er natuurlijk wel veel aan kasteel, tuin en bijgebouwen. Zoals bij vrijwel alle kastelen verdwenen ook hier na de middeleeuwen de meeste verdedigingskenmerken en kreeg het gerieflijker wonen de prioriteit. Meestal overleefde de slotgracht de veranderingen nog het best. De tuin van Middachten werd in de 17e eeuw gemodelleerd naar de Versailles-stijl. Later ging men over op de Engelse landschapsstijl, hoewel sommige relictten van de 'Franse stijl' bewaard bleven. De kleuren van Middachten zijn 'ossenbloed' (donkerrood) en een wat gelig wit, kleuren die aanwezig zijn op de luiken van alle gebouwen die bij het landgoed horen. Liefhebbers van 'stinzenflora' komen op landgoederen als deze meestal goed aan hun trekken. Bij stinzenflora gaat het merendeels om oorspronkelijk van elders gehaalde planten - vaak bolgewassen - die het in de relatief beschermde omgeving van een kasteeltuin, al dan niet met wat hulp, goed kunnen volhouden. Bijna vanzelfsprekend liep onze excursie flink uit, maar niemand vond dat erg.

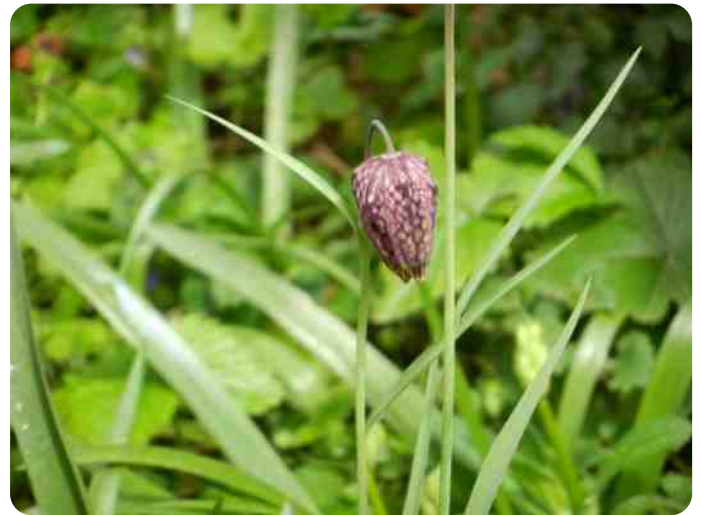
Lobith-Tolkamer

De tweede excursie vond plaats bij Lobith-Tolkamer. Omdat dit aanzienlijk verder van ons gelegen terrein heel wat minder bekend zal zijn, volgt hier de omschrijving zoals de cursisten die indertijd van de organisatoren Cor van Hoften en Rob ten Hoedt kregen:

Lang geleden maakte de Bovenrijn tussen Spijk en Lobith een bijna haakse bocht naar rechts, stroomde vandaar (oostelijk van Lobith) naar het noorden tot Elten, en vervolgens, noordelijk van Herwen naar het noordwesten, richting Arnhem. Op de topografische kaart wordt deze oude 'Rijnstrang' aangegeven met de naam 'Oude Rijn'. Toen deze stroomgeul dichtslibde, baande het water zich ongeveer twee kilometer meer westelijk, tussen Lobith en Tolkamer door, een weg naar het noorden, om nét ten zuiden van Herwen weer scherp naar het zuiden af te buigen door wat nu Millingen aan de Rijn is. In 1775 werd deze bocht (nu op de kaart aangegeven als 'Oude Waal') afgesneden door het graven van het Bijlandsch Kanaal. Net ten westen van Tolkamer-Tuindorp legde men een vluchthaven aan en later nog een helikopterplatform t.b.v. de douane. De vluchthaven blijkt voor grotere schepen te klein om in te kunnen manoeuvreren en daarom wil men de haven vergroten. Dat zou ten koste gaan van een groot deel van dit mooie plantengebied van Staatsbosbeheer en het is maar zeer de vraag of er daarna iets dergelijks voor terugkomt.

Op deze plek kreeg de natuur vorm door een combinatie van natuurlijke oorzaken (stroomgebied van een grote rivier) én menselijke activiteit. Daardoor ontstonden op korte afstand van elkaar een aantal heel bijzondere habitats t.w.

- het hogere deel van de zuidoosthelling van de dijk bij de

Middachten. In de tuin van dezelfde woning bloeide de kievitsbloem. Net als de daslook hier niet echt wild, maar wel mooi.

Middachten. Knikkend nagelkruid.

vluchthaven is vrij vruchtbaar met een weelde van prachtige bloeiende planten die elders vrij zeldzaam zijn;

- het laagste deel van diezelfde dijk is bedekt met asfalt (nu gelukkig gebroken) en biedt een habitat voor warmte- en droogteminnende planten;
- het helikopterplatform lijkt daarop, maar grenst direct aan een stuk schrale grond waar o.m. bremraap parasiteert op walstro en klaver, en ratelaar op gras.

Tot zover de beschrijving. Het terrein ligt even ten westen van Tolkamer en bleek alles bij elkaar vrij klein en goed te overzien. Het is wonderbaarlijk hoeveel verschillende wilde planten hier groeien. Heel bijzonder vond ik de blauwe bremraap die overigens ook onze begeleiders in grote vervoering bracht. De plant is een zeldzame verschijning in grasland die volgens 'Heukels' parasiteert op duizendblad en alsemsoorten. Het is hier toch al mooi om te zijn, want al die plantenpracht is te zien vlakbij voorbijvarende schepen, onder een zwevende ooievaar en met hier en daar een veldleeuwerik (of waren het toch graspiepers?). Helaas overviel ons iets voor de geplande eindtijd een hoosbui, die iedereen hals over kop de auto injoeg en vervolgens was de excursie opeens voorbij. Ik ben er nadien niet meer geweest en kan dus verre van garanderen dat alles er op deze plek - gelet op de in de beschrij-

ving genoemde herstructureringsplannen – nog precies zo uitziet als in 2017. Een beetje spannend dus!

Heemtuin in Arnhem – Presikhaaf

De derde excursie bracht ons, zoals gezegd, min of meer onverwacht naar de Heemtuin in Presikhaaf. De tuin ligt naast het NS-station Presikhaaf aan de zuidoostkant van het spoor en is dus prima met de stoptrein/sprinter te bereiken. De autorijder vindt er overigens redelijk wat parkeerplaatsen. De tuin heeft hoogteverschillen en laat verschillende landschappen zien met de kenmerkende planten. Op de vele bloeiende planten wemelde het van de insecten, we zagen bruine kikkers wegglijpen tussen de bladeren en ook het hol van – waarschijnlijk – een vos. Ook zijn hier diverse marterachtigen gesignaleerd, maar die laten zich overdag sowieso al weinig zien en helemaal niet aan ons. Verder leeft ook in de verschillende waterpartijen nog het een en ander aan fauna. We zagen ook enkele door de stippelmot geheel ingesponnen bomen die vrijwel worden ontbladerd. Later verschijnt echter nieuw blad en de bomen lijken er geen schade van te lijden. Enkele bijzondere planten die wij in Presikhaaf zagen zijn bolderik, grote muggenorchtis, opvallend veel beemdooievaarsbek, grote en kleine ratelaar, witte rapunzel, klimopbremraap, heggenrank, koningsvaren, witte krodde, bosgierstgras en het redelijk zeldzame wilde weite, een zwartkorensort (Melampyrum) en verwant aan de meer bekende hengel. Ik weet zeker dat ik nog lang niet alles (bewust) heb gezien en ga er beslist nog eens naar toe. Meer informatie over Heemtuin Presikhaaf kunt u vinden op Internet, onder meer op de websites: www.stichtinggoase.nl en www.stadsboerderijpresikhaaf.nl. Zo, dat waren mijn drie aanradertjes en, mocht u inderdaad op pad gaan, dan wens ik u alvast een goede reis toe.

Presikhaaf. Helaas weet ik niet meer welke plant dit was. Hij is er even mooi om

Presikhaaf. Twee bloemtrossen van wilde weite.

Presikhaaf. Grote muggenorchtis.

Verkiezingen 2019 (Provinciale Staten en Waterschappen)

Partij voor de Dieren: Beestachtig goede stemming!

Café gesprek:

Vraag aan geheelonthouder: Wat heb jij gekozen?

Antwoord: Water Natuurlijk!

Lambert Kouwenberg

Bloemeke.

Oh, klein bloemeke teer
wat sta je te knikken, heen en weer.
Gegeseld word je door de wind.
Houdt stand, mijn argeloos prachtig kind!
Jouw kleuren boeien mij het meest; zo fris geel
met soms pastel paars, wit en blauw fluweel.
Jouw typisch grote onderste bloemkelkblaadje
is voor insecten een goede landingsplaats.
Ach toe...alsjeblijft, houdt stand in dit bar gemartel

want ik zie je zo graag, het liefst op elke akker.

Wel ja, u begrijpt het al, dit bloemeke is zo gewoon,

zo lief, klein en teer, een schitterende akkerviool.

Jan Groenhof

Wat doen wij?

AUTEUR: GERARD BOSCH

Een tijdje geleden vroeg iemand mij: “Doen jullie nog wel wat anders bij het IVN dan publieksexcursies?”

Natuurlijk gebeurt er nog meer in onze afdeling, weet ik. Alleen de details daarover ken ik niet zo. In de tijd dat ik secretaris of voorzitter was kreeg je veel meer onder ogen. Zo hadden we op 11 maart onze Algemene Ledenvergadering die goed werd bezocht.

Verder is onze afdeling betrokken bij een project van de gemeente Brummen voor de groepen 5/6 van de scholen voor primair onderwijs. Het gaat daarbij over ‘biodiversiteit’ en de deelnemende scholen maken als afsluiting daarvan een bijenhotel. De winnende school krijgt een prijs. Meer is mij ook niet bekend.

Dan zijn er tijdens de zomer weer enkele activiteiten die jaarlijks terugkomen. Een daarvan is de Natuurdag in het Leusveld op zondag 2 juni. Er werd gevraagd naar mensen die deze dag in onze kraam wilden staan. En laten we de jaarlijkse ‘Slootjesdag’ in juni niet vergeten die ook dit jaar weer plaats vindt in de sloot aan de Slatdijk op de hoek van de Molenallee in Loenen. (Over beide evenementen is mij verder niets bekend.)

En dan de werkgroepen. In het verleden kondigde de werkgroep Scholing in Het Groene Blad nog weleens aan wanneer zij een avond/excursie over een bepaald onderwerp had georganiseerd. Die aankondiging mis ik de laatste paar keren echter. Het zou kunnen zijn dat dit enigszins past in de tendens dat de redactie te weinig kopij ontvangt om per jaar vier nummers van Het Groene Blad te vullen.

Dat ik van alle bovengenoemde activiteiten een beetje weet komt doordat ik bij de meeste bijeenkomsten als Ledenvergadering en coördinatorenoverleggen aanwezig was. Leden en donateurs die dat niet zijn, missen dat allemaal.

Jaarverslag IVN Eerbeek e.o

Dit jaarverslag heeft betrekking op de periode 1 januari 2018 – 31 december 2018.

Bestuur

Bij aanvang van de verslagperiode bestond het bestuur uit:

voorzitter: Jos Rouland

secretaris: Herman Heskamp

penningmeester: Gerrie den Besten

lid: Lambert Kouwenberg

lid: Vacature

Bijeenkomsten

In het verslagjaar kwam het bestuur vier keer bijeen. Vier reguliere vergaderingen werden gebruikt voor het bespreken van de gangbare zaken, ook werd er aansluitend vier keer vergaderd met de werkgroepcoördinatoren.

Leden, donateurs en vrienden

In 2018 hadden we 60 donateurs, 61 leden en 16 vrienden van het IVN. Het aantal leden en donateurs blijft ongeveer gelijk. Er vindt echter weinig verjonging plaats.

Van de 'Vrienden van het IVN' kunnen we nog weinig zeggen omdat we deze pas sinds 2017 kennen.

Werkgroepen en activiteiten

Fotowerkgroep

Afgelopen zomer hebben de leden van de fotowerkgroep besloten om geen activiteiten meer te organiseren. De redenen hiervoor zijn:

een nauwelijks bezochte publieksexkursie "Kiek de lente" in het voorjaar bij Middachten

terugloop van het aantal actieve leden binnen de werkgroep

het uitblijven van aanwas vanuit de natuurgidsenopleiding bij afdeling Oost Veluwezoom.

De geplande publieksexkursie in het najaar "Kiek de herfst" in het Webersbos is niet meer doorgegaan.

De werkgroep kan nog wel benaderd worden voor het aanleveren van foto's voor artikelen in Het Groene Blad en in de Karwij.

Werkgroep excursies

Leden van de werkgroep excursies zijn; Gerard Bosch, Jan Coenraads, Joop Gerretse, Jan Groenhof, Mart Helle, Herman Heskamp, Chris Holtslag, Lambert Kouwenberg, Jan Loonstra, Gerard Nijhof, Bert van der Saag, Aad van Leeuwen, Wim Blom en Herma Scherpenzeel. Sandra Omlo was de coördinator.

Publieksexkursies 2018

14-01 Reeënberg doorstapwandeling 34 personen

11-02 Groenouwe, landgoederen 24 personen

11-03 Appenseveld, cultuurhistorie 32 personen

15-04 Ramenberg, vroege vogels 6 personen

12-05 Brummen, vleermuizen 20 personen

24-06 Leusveld, insecten 30 personen

07-07 Empese en Tondense hei, zomeravondwandeling 22 personen

12-08 Loenermark/Keizand, heidelandschap 11 personen

16-09 Coldenhove, sprengen en beken 24 personen

07-10 Leusveld, paddenstoelen 30 personen

11-11 Veldhuizen en Loenense waterval, natuur 14 personen

09-12 Gietelo- winterdijk, doorstappen 13 personen

4 seizoenenwandelingen bij Groot Engelenburg

29 maart, voorjaar 12 personen

28 juni, zomer 8 personen

27 september, herfst 14 personen

20 december, winter 8 personen

Eindejaarwandeling

29 december, Kasteel ter Horst 45 personen

Totaal door ons rondgeleid in 2018: 345 personen.
Gidsenuitje op 21 juli naar de Gorsselse heide, onder leiding van Lambert Kouwenberg.

Werkgroep bijspijkeren/scholing, IVN afd. Oost Veluwezoom/Eerbeek e.o.
Dit jaar hebben we 7 activiteiten georganiseerd. De werkgroep bestond uit 5 leden: Anton Logemann en Henk Grijzen voor de afdeling Oost Veluwezoom, Hilda Stoltenborg en Myrian 'd Anjou voor de afdeling Eerbeek e.o. Herma Scherpenzeel verzorgde de coördinatie.

De volgende scholingsactiviteiten hebben we in 2018 georganiseerd:

8 maart: Invasieve exoten o.l.v. Henk Siebel van Natuurmonumenten, 25 aanwezigen.

17 april: Zang van tuin- en bosvogels door Joop Gerritse en Lambert Kouwenberg, 15 deelnemers. Daarbij excursie vroege vogels met 8 deelnemers.

23 mei: Excursie Empese/Tondense heide o.l.v. Joop Gerritse, 20 deelnemers.

13 juni: Excursie Velperwaarden o.l.v. Andre ten Hoedt, 15 deelnemers.

24 september: Wolven In Nederland door Glenn Lelieveld, 56 aanwezigen.

1 november: Heggen en heggenvlechten door Rene Rijks, 20 aanwezigen.

Werkgroep Natuurtuin

De werkgroep bestaat uit 7 leden: Gerard Nijhof (coördinator), Maria Bruggink, Ronald Geerlof, Ineke Breukink, Jan Coenraads, Odette Nordkamp en Mieke de Haan. Dit jaar hebben wij afscheid genomen van Gerard Bosch als werkgroep lid. Gerard heeft zich vanaf de start in 2002 vol energie ingezet voor de werkgroep Natuurtuin. Wij hebben hem van harte bedankt voor zijn inzet en hebben afscheid genomen met een bloemetje.

Afgelopen jaar is er in een prettige sfeer samengewerkt binnen de werkgroep en hebben we met de bovenstaande bezetting en met hulp van de werkgroep Venel de werkzaamheden op een prima manier uit kunnen voeren. De werkgroep heeft 4 keer vergaderd.

Ook dit jaar hebben we weer veel bezoekers mogen ontvangen. We merken dat we regelmatig bezoekers aantrekken door de bij het schuurtje geplaatste geocache en doordat het Klompenpad door de tuin loopt.

Educatie

Tijdens de zomermaanden was op de zondag een natuurgids aanwezig. Hij of zij reageerde op vragen van bezoekers.

Waar wenselijk werd begeleiding aangeboden. Uit de evaluatie concludeerden wij dat het niet vaak gebeurt dat de gids aangesproken wordt, maar het wel goed is om er te zijn. We gaan dit in het seizoen 2019 voortzetten.

Het Informatieboekje van de natuurtuin is nagenoeg klaar. In 2019 hopen we de subsidie rond te krijgen. Het afgelopen jaar heeft de werkgroep niet meegedaan aan de nachtvliedernacht. Hoewel er nieuw materiaal aanwezig is, was er geen bemensing.

De tuin is dit jaar voor het eerst uitgebreid met een stuk grond dat voorheen nog bij Natuurmonumenten in gebruik was. We hebben drie graansoorten verbouwd en daarbij enkele stroken ingezaaid met bloemrijk zaad. Dit was een groot succes. Met name het bloemrijk zaad en de boekweit bloeiden volop en trokken zeer veel insecten aan.

Onderhoud.

Ook dit jaar heeft de VENEL-groep ons ondersteund met de onderhoudswerkzaamheden. Net als in voorgaande jaren is opslag van acacia gerooid en is de braam hier en daar verwijderd. Dit laatste zal het komend jaar ook weer extra aandacht vergen. In het najaar is er behoorlijk wat vegetatie uit de poel gehaald om te voorkomen dat deze dicht groeit.

Ontwikkelingen in de tuin

Er is een zienswijze ingestuurd bij de gemeente over de bouw van het schuurtje. Deze zienswijze wordt in 2019 behandeld in de gemeenteraad.

Werkgroep Publiciteit

De werkgroep bestaat uit Gerard Bosch (coördinator), Jan Coenraads, Lambert Kouwenberg en Jan Groenhof, allen redactie. Voor opmaak en verspreiding van ons verenigingsblad, Ronald Geerlof en Herman Heskamp.

Ook het afgelopen jaar is "Het Groene Blad" weer 4 keer verschenen, weliswaar in een iets andere vorm dan voorgaande jaren. We maken nu gebruik van een sjabloon dat door Editoo (drukker) is ontwikkeld. Daardoor hebben we niet meer de volledige vrijheid wat de opmaak betreft.

De berichten naar de lokale media werden verzorgd door Gerard Bosch, tevens verzorgt Gerard het opmaken en het laten drukken van ons jaarprogramma.

De internetpagina www.ivn-eeerbeek.nl wordt beheerd door Herman Heskamp.

Werkgroep VENEL

Coördinator: Jos Rouland. Contacten met boomeigenaren: Jan Staal en Jos Rouland.

Catering: Kees Norel.

Grootte werkgroep: 15 personen begin 2018 en 25 eind 2018 (inclusief 1 statushouder uit Syrië)

Twee hoofdactiviteiten:

Grootte werkgroep: 15 personen begin 2018 en 25 eind 2018 (inclusief 1 statushouder uit Syrië)

Twee hoofdactiviteiten:

Knotten van bomen

Gemiddeld aantal deelnemers per werkdag: 9. Aantal werkdagen (op zaterdag): 16

Duur van de werkdagen: 3 uur (van 9.00 tot 12.00 uur)

Er is 2 keer meegewerkt aan groot onderhoud van de Harmanahof en wel op 14-4 en 15-9-2018.

14 keer, in totaal 174 bomen geknot op 12 verschillende locaties op de navolgende data 6-1, 20-1, 3-2, 10-2, 17-2, 24-2, 3-3, 10-3, 6-10, 13-10, 27-10, 10-11, 24-11 en 15-12-2018.

Beekruimen

Gemiddeld aantal deelnemers per werkdag/ochtend: 6

Aantal werkdagen/ochtenden: 29

Duur van de werkdagen: 3 uur (van 9.00 tot 12.00 uur, resp. van 13.00 tot 16.00 uur).

Alle 29 keer gewerkt aan het verwijderen van bladeren en takken uit de Gravinnebeek en het uitdiepen van de beek, inclusief de twee zijtakken.

Andere activiteiten:

jaarvergadering op 20-8-2018

eindejaarsviering aan het einde van de werkdag van 15-12-2018.

Projecten

Onder projecten ressorteren activiteiten die buiten de bestaande werkgroepen vallen. Onder andere de 'Slootjesdag' in Loenen en de 'Natuurdag' op het Leusveld. Beide dagen werden ook dit jaar weer goed bezocht en zijn voor herhaling vatbaar.

De samenwerking met de Golfclub op Groot Engelenburg heeft geresulteerd in 4 wandelingen over en rond de golfbaan (4 Seizoenwandeling) waarbij tevens de flora werd geïnventariseerd. Hieraan was een financiële vergoeding aan IVN Eerbeek verbonden en het leverde weer een nieuwe Vriend van het IVN op.

Deelname IVN Eerbeek aan de 'Boekenweek' (thema natuur) via de bibliotheek d.m.v. een lezing, een wandeling en een stand in de bibliotheek van 10 tot 18 maart 2018.

OBS De Rietgors uit Leuvenheim heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor een vleermuis-excursie op 22 mei via 'Klas in het Landschap' Gemeente Brummen.

De samenwerking met Camping Robertsoord is helaas niets geworden. De campinggasten lieten zich niet verleiden om te gaan wandelen.

Voor actieve gidsen is, voor zover zij er behoefte aan hadden, nieuwe fleecjacks besteld.

Voor projecten zijn een twaalfstal t-shirts aangeschaft die centraal worden opgeslagen en op projectbasis worden verstrekt. De werkgroep excursies heeft 2 reflecterende IVN-hesjes gekregen, te dragen tijdens excursies op de openbare weg bij slecht zicht.

Diverse andere activiteiten (niet in chronologische volgorde)

Gerrie den Besten was aanwezig bij de opening van het vernieuwde Pater Dekkerhuis.

Onze statuten zijn afgelopen jaar aangepast aan de landelijke statuten. Hiervoor zijn Jos Rouland en Herman Heskamp naar Utrecht geweest om dit te bekrachtigen bij de notaris. Voor deze actie was een extra ALV nodig op 9-4-2018.

In verband met ons 30-jarig bestaan hebben we een uitje gehad naar 'Het Lankheet' in Haaksbergen.

Jos Rouland bezoekt namens de afdeling de regiovergaderingen.

Gerrie den Besten en Jos Rouland waren op 15 september aanwezig bij de receptie van IVN Oost Veluwezoom i.v.m. met het 55-jarig bestaan van deze afdeling.

AVG

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming in Europa van toepassing. IVN-Eerbeek e.o. heeft een privacy statement opgesteld en de noodzakelijke maatregelen genomen teneinde de persoonsgegevens van de vrijwilligers, de donateurs en overige van toepassing zijnde contacten voldoende te beschermen.

Secretaris IVN Eerbeek

Herman Heskamp

Eerbeek, februari 2019

Publiekswandeling in Cortenoever

AUTEUR: GERARD BOSCH

Het Ganzenei in Cortenoever is een gebied waar wij vaak en graag een publiekswandeling organiseren. Elk jaar stond deze op ons programma van natuurexcursies en over de hoeveelheid deelnemers hoefden wij ons nooit zorgen te maken. Dat ging goed tot en met 2015. Het jaar daarna mochten wij van de eigenaar, Staatsbosbeheer, niet meer in het gebied komen.

Wat was namelijk het geval? Boswachters van deze natuurorganisatie meenden in Cortenoever namelijk de kwartelkoning (*Crex crex*) te hebben waargenomen. Waarschijnlijk is hij gehoord want het mannetje maakt een geluid waaraan de vogel zijn wetenschappelijke naam heeft te danken en dat vele honderden meters ver is te horen.

Jan Loonstra probeerde sinds 2015 contact met Staatsbosbeheer te krijgen om eens te praten over de mogelijkheid dat wij als IVN toch in het gebied een excursie mogen houden. Dit jaar is het hem gelukt contact te leggen met de verantwoordelijke boswachter en in een mailtje laat hij weten wat dat heeft opgeleverd.

Sinds vier jaar is het natuurgebied in Cortenoever van half maart tot half augustus niet toegankelijk wegens de vermeende aanwezigheid van de kwartelkoning, maar ook van de vastgestelde aanwezigheid van graspieper en veldleeuwerik. Dit jaar mogen wij er een beperkte excursie houden, wat inhoudt dat de groep niet groter mag zijn dan 20 personen. Blijkbaar is dat inclusief de natuurgidsen zelf.

Jan krijgt de nodige vergunning om onder bovengenoemde voorwaarden op zaterdag 13 juli voor te wandelen en zondag 14 juli de publieksexcursie te houden. De route volgt de gele-paaltjes-route die daar al jaren geleden is uitgezet. Als in de tussentijd de kwartelkoning inderdaad wordt aangetroffen dan zal de route kunnen worden aangepast.

Waar ik mij over verbaas, is dat de kwartelkoning zich in het natuurgebied van het Ganzenei heeft gevestigd ondanks onze jaarlijkse aanwezigheid daar met vele tientallen mensen publiek. En behalve onze IVN-afdeling waren veel andere IVN- en KNNV-afdelingen er voor een excursie. Al die drukte was voor de kwartelkoning blijkbaar geen reden om weer rechtsomkeert te maken. Ik ben ervan overtuigd, dat deze vogel er ook zou zijn als wij op de ouderwetse manier er onze publiekswandelingen hadden gehouden

Landelijke opschoondag

AUTEUR: HERMAN HESKAMP

In het kader van Nederland schoon was op zaterdag 23 maart de landelijke opschoondag.

Naar aanleiding van een opmerking tijdens de algemene ledenvergadering heeft IVN Eerbeek ook ingeschreven met het doel zwerfvuil in het Webersbos op te ruimen. Twee leden hebben op de oproep gereageerd en samen hebben we op zaterdagmorgen zwerfvuil verzameld rond Huis te Eerbeek. De buit was twee vuilniszakken vol in circa anderhalf uur.

Wij, Chris Holtslag en Herman Heskamp, zijn van plan om dit maandelijks te gaan doen. Vrijwilligers die zich hierbij aan willen sluiten kunnen zich melden bij een van de bovenstaande personen. Ook niet-IVN-ers zijn van harte welkom

foto: Herman Heskamp

Ontwikkelingen in de natuurtuin.

AUTEUR: MARIA BRUGGINK
FOTO'S : RONALD GEERLOF

Het is nu ongeveer 20 jaar geleden dat de natuurtuin ingericht is. Voor ons als werkgroep tijd om te kijken of dat wat we beoogd hadden met de natuurtuin ook gerealiseerd is.

Een ding is voor ons duidelijk. De natuurtuin is een succes. Veel mensen uit de omgeving maar ook daarbuiten komen genieten van de rust die er in de tuin heerst. Het is dan ook een prachtig plekje op de enk van Loenen en er valt veel te bekijken. Opvallend is dat fotografen de tuin frequent bezoeken om vogels, insecten etc. te fotograferen. Maar ook wordt de tuin vaak gebruikt om een lunch te nuttigen.

Een tweede vraag is of de tuin zich naar wens ontwikkelt. Toen wij daar over spraken kwam een aantal punten aan de orde.

De poel is nog een groter succes dan dat we gehoopt hadden. Het water is van een goede kwaliteit. Hij wordt dicht bevolkt door groene kikkers, libellenlarven, watersalamanders en allerlei waterdiertjes. Dichtbij de oevers zijn vele insecten te vinden. Een grote aantrekkingskracht heeft de poel op ringslangen waarvan er de laatste jaren in de zomer een aantal te zien is. Daarbij vergt hij relatief weinig onderhoud. Ook de begroeiing rond de poel is gevarieerd.

Met het grasland valt het tegen. We dachten door gefaseerd te maaien de grond armer te maken en zo andere soorten planten aan te trekken. Dit is helaas niet gelukt. Uit de begroeiing blijkt dat het grasland nauwelijks armer wordt. De soortenrijkdom neemt af. Soorten als knoopkruid, blaassilene en ridderzuring komen bijna niet meer voor. We overwegen dan ook de natuur een handje te helpen en een aantal inlandse planten te introduceren. De te introduceren planten moeten niet al te kritisch zijn, zodat zij goed kunnen gedijen op het grasland.

bloeiende anemonen

Met succes hebben wij bosanemoon, slanke sleutelbloem, daslook en look zonder look in de tuin gezet, zodat er ook in het voorjaar bloemen zijn ter verfraaiing maar ook als voedsel voor de insecten. In het voorjaar waren er wel erg weinig bloeiende planten.

De houtwal heeft zich goed ontwikkeld. De pitrus die er stond is effectief verwijderd en de salomonszegel breidt zich uit. De struiken ontwikkelen zich echter zo goed dat we er een aantal terug moeten zetten. Zo nodig moet er gedund worden. Dit om meer lichtinval in de houtwal te krijgen waardoor we verwachten dat zich spontaan andere begroeiing ontwikkelt.

Daarnaast is het noodzakelijk omdat de hoge struiken steeds meer licht tegenhouden, waardoor het grasland steeds meer beschadwd wordt.

In de laagte heeft zich de grote ratelaar gevestigd: een mooi gezicht vroeg in de zomer. Misschien dat zich er ook andere planten kunnen vestigen door een kalkgift. Hierover moet nog een besluit genomen worden.

In de stiltehoek achter in de tuin groeide volop reukgras. Dit wordt nu steeds minder. Wat de reden hiervan is, is gissen.

De puinhelling achter in de tuin wordt steniger. We moeten er alert op zijn of er nog wel genoeg voedingsstoffen in de grond zitten zodat de begroeiing intact blijft. We hebben de indruk dat de diversiteit ook hier afneemt.

Wat insecten betreft hebben we in het begin pionierssoorten als tengere grasjuffer en platbuik libellen voorbij zien komen. Die zien we nu niet meer. Ook de rosse metselbij nestelt helaas niet meer in de tuin. De reden daarvan is onbekend. Wel hebben we het afgelopen jaar bezoek gehad van de kleine ijsvogelvlinder en een witsnuitlibel. Hoewel het niet de juiste biotoop voor deze soorten is, hebben we met name de witsnuitlibel meerdere keren gesignaleerd.

Leuk is dat wij er twee biotopen bij hebben: een kleine boomgaard met wat fruitbomen en akkerland. Hoe deze zich ontwikkelen moeten wij nog afwachten. De fruitbomen hebben in ieder geval bloesem en wat vruchten. Die zijn al snel door de vogels opgegeten, wat de bedoeling is.

Wat de akker betreft: het valt op dat er dit voorjaar erg veel vogels in de tuin zitten en de verscheidenheid groot is. Zo zijn er putters, kepen en sijsjes in groten getale: toeval of niet?

Fruitbomen in bloei

de akker zomer 2018

Vorbereidingen voor het inzaaien van de akker april 2019

Gevederde lentebodes

AUTEUR: LAMBERT KOUWENBERG

(Tjiftjaf en fitis zijn er vroeg bij.)

De tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*) (Foto: Marijke Kemps)

Bij het verschijnen van deze uitgave van Het Groene Blad is de lente al weer enige tijd ingetreden. Door het zachte weer begon het lentegevoel dit jaar al vroeg met de komst van de voorjaarsbodes onder de vogels de tjiftjaf (begin maart) en de fitis (half maart). Wellicht heeft u beide vogels inmiddels al vaak gehoord en gezien.

Het geluid dat ze maken, de zang, is in van groot belang want qua uiterlijk lijken de twee soorten zo veel op elkaar dat alleen een geoefend vogelaar ze van elkaar kan onderscheiden. Maar het geluid, ja dat is heel verschillend! Dat van de tjiftjaf is duidelijk, onmiskenbaar en, eerlijk is eerlijk, niet persé mooi. De zang van de fitis is een heel melodius, melancholiek liedje dat iedereen zal kunnen waarden.

Voorkomen

Beide vogels komen in geheel Nederland voor maar de relatieve dichtheid is nogal wisselend. De tjiftjaf komt het meest voor in bosrijke gebieden maar is ook volop aanwezig op kleinschalig boerenland, in duinen, parken en tui-

nen. Het meest talrijk zijn ze in gevarieerde en (middel) oude loofbossen in het midden, oosten en zuiden van het land. Ze zijn relatief schaars in droge, schrale dennenbossen zoals op de centrale Veluwe.

De fitis heeft als habitatvoorkeur: duinen, moerasgebieden, heide- en hoogveenrestanten en bossen. In bossen heeft hij vervolgens een voorkeur voor jonge bossen. Hierdoor kun je fitissen het vaakst aantreffen in de noordelijke provincies Friesland en Drenthe op de Sallandse heuvelrug en de Veluwe.

In de populatie van de tjiftjaf is met een totaal aantal broedparen van 350.000 tot 550.000 een duidelijke toename met 25% te zien ten opzichte van 1990. Vergeleken met omstreeks 1980 zijn er recent zelfs duidelijk meer overwinteraars (tussen de 1.000 en 2.000 exemplaren). Bij de fitis is een afname te zien in de afgelopen decennia tot het huidige aantal broedparen van 150.000 tot 250.000 duizend. De fitis kent geen overwinteraars in ons land. Al 'onze' vogels overwinteren in de Guinea-zone van West-Afrika, ver bezuiden de Sahel.

Nederlandse tjiftjafs trekken aan het eind van de zomer voor het merendeel weg naar Zuidwest-Europese overwinteringsgebieden.

Uiterlijk en voortplanting

Zowel de tjiftjaf als de fitis zijn onopvallende bruingeel-groen gekleurde zangvogels met een spitse snavel (insecteneters). Er zijn onderling heel kleine verschillen waarvan de kleur van de poten nog het meest onderscheidend is. De poten van de tjiftjaf zijn donker (zwartbruin) en die van de fitis licht (geelbruin). Deze verschillen zijn eigenlijk alleen met een verrekijker waar te nemen als je de vogels eerst op grond van hun zang hebt ontdekt.

In april begint voor beide vogels het broedseizoen. Ze bouwen hun nestjes op de grond of er vlak boven in de begroeiing en leggen daar 5 tot 7 eitjes in. De eitjes zijn vuilwit van kleur met vlekjes en stipjes die bij de tjiftjaf bruingrijs zijn en bij de fitis lichtrood. Na twee weken komen de eitjes uit en na nog weer twee weken vliegen de jongen uit.

In het algemeen broedt en foerageert de fitis iets lager bij de grond dan de tjiftjaf. Het nestje van de fitis zit meestal op de grond, overdekt met gras en bladeren (een oventje). De tjiftjaf nestelt meestal iets boven de grond in dichte struiken. Hij maakt een overkapt nest van gras en mos, van binnen gevoerd met veertjes en met een opening opzij.

Zang

Het meest kenmerkende verschil tussen deze lentevogels is de zang. Iedereen zal wel de zang van de tjiftjaf herkennen omdat hij eindeloos zijn eigen naam roept: een eentonig, (eigenlijk tweetonig) steeds herhaald "tjif--tjef-tjif-tjef...". In maart ben ik altijd heel blij dit geluid te horen omdat dan de lente eraan komt. Maar eind april gaat dit deuntje toch wel wat vervelen.

Dat is niet het geval bij de fitis. Zijn liedje is zo mooi dat je er altijd blij van wordt ondanks het weemoedige karakter van het wijsje. Het is een aflopend riedeltje van zachte, vloeiende tonen dat bij het begin wat aan het lied van de vink doet denken. Er zijn ezelsbruggetjes bedacht om het liedje te onthouden zoals: "het is mooi weer vandaag maar het blijft niet zo". (aanrader: beluister eens de fitiszang via een vogelzangapp of een CD.)

Namen

De tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*) dankt zijn naam aan het geluid dat hij maakt, zijn zang dus. Waar de naam fitis (*Phylloscopus trochilus*) precies vandaan komt is mij niet bekend.

Bekend zijn wel de diverse streeknamen voor deze vogels. Zo wordt de tjiftjaf ook wel 'maatslagertje' of 'kapelmeesterke' genoemd naar het geluid dat hij maakt. De fitis wordt in sommige streken ook wel 'ovenbakkertje' of 'ovenmakerke' genoemd naar de vorm van het nest dat hij maakt.

Toekomst

Het is niet helemaal duidelijk waaraan de afname van het aantal fitissen in de afgelopen decennia te wijten is. Droogte en landschappelijke veranderingen in hun over-

Fitis (Foto: Marijke Kemps)

winteringsgebieden in West-Afrika staan in elk geval hoog op de lijst. In Nederland is waarschijnlijk ook het veranderde bosbeheer – er is minder grootschalige kaalkap die gevolgd wordt door herplant- en ander beheer van natuurgebieden: boompjes worden verwijderd in duinen en heide, een oorzaak.

Met de tjiftjaf gaat het goed. Er is een algehele toename en ook in het noorden en westen van Nederland komen er steeds meer tjiftjaffen. Ook dit heeft voor een deel te maken met de omstandigheden in de overwinteringsgebieden rond de Middellandse Zee. Natte en zachte winters daar worden gevolgd door een goed broedresultaat bij ons. De toenemende overwintering van tjiftjaffen bij ons wordt waarschijnlijk ook bevorderd door de tendens naar zachtere winters.

Gelukkig zullen we dus voorlopig tot ver in de zomer kunnen blijven genieten van het geluid van de tjiftjaf ook al is zijn liedje wat eentonig. Voor de mooie zang van de fitis, die ons in augustus al weer gaat verlaten, moeten we iets meer moeite doen maar dat is het alleszins waard!

Bronnen:

Vogelatlas
Vogelbescherming Nederland
Diverse vogelboeken
Waarneming.nl

Bijzonder

AUTEUR: LAMBERT KOUWENBERG

Ik heb in huis een mooi fotoboek met de titel: 'Zo bijzonder ben ik niet'. Het gaat over bijzondere mensen in Zutphen en omgeving die zelf vinden dat ze niet zo bijzonder zijn. Hieraan moest ik denken toen ik afgelopen week (eerste week april) onder de appelboom in mijn tuin van een kopje koffie genoot.

Pimpelmeesjes vliegen af en aan in hun jacht op voedsel en op elkaar. Ze wisselen hun driftig gepik naar kleine beestjes in en om de ontlukende appelbloesemknoppen af met hun typische gezang dat klinkt als een belletje. Mooi, maar bijzonder?

Twee kauwen jagen de koolmezen weg bij de pindakaaspotjes en snoepen van de laatste restjes van wat vogelpindakaas genoemd wordt. Dat is nog een heel karwei want eigenlijk zijn deze vogels hiervoor te groot. Ze hangen, ongemakkelijk, acrobatisch fladderend, voor het voorhen te kleine zitstokje en maken met hun snavels happende bewegingen in het potje. Fascinerend om te zien, maar bijzonder?

Een ekster loopt op de grond scharrelend naar waar een ekster zoal op zoek kan zijn. Dan strijkt er vlakbij een turkse tortel neer die toevallig daar ook wil zijn maar de nabijheid van de ekster niet verdraagt. Tegen mijn verwachting in gaat de toch grotere ekster voor het agressieve duifje op de vlucht. Onverwacht, maar bijzonder?

In de bloeiende prunus maken maar liefst vier putters een heleboel misbaar met hun drukke bewegingen en hun helder kwetterende geluidjes. Hun amoureuze spel verplaatst zich even van de takjes van de boom naar het luchtruim erboven om vervolgens tussen de bloesem weer verder te gaan. Het is absoluut genieten van dit schouwspel, maar bijzonder?

We hebben al enige tijd een vaste bezoeker met een aparte verschijning in onze tuin. Het is een ekster... zonder staart. De oorzaak van dit gemis is niet bekend en kan van

alles zijn maar ik verdenk de katten van de burens. Eerlijkheidshalve moet ik vermelden dat ik niet echt een kattenliefhebber ben. De ekster weet overigens vrij goed met zijn handicap om te gaan. Telkens landt hij op ons grasveld om mos voor de voering van zijn nest te verzamelen. Met een volle bek stijgt hij dan, enigszins moeizaam hoogte krijsend, weer op om als een soort kleine bonte eend naar de plaats van zijn bestemming te vliegen. Opmerkelijk, en ja ook wel bijzonder.

Genietend van mijn koffie wordt mijn aandacht getrokken door een beweging boven in de appelboom. Niets bijzonders denk ik: een pimpelmeesje. Maar dan kijk ik wat beter en tot mijn grote vreugde zie ik dan echt iets heel bijzonders: een vuurgoudhaantje! Het beestje voelt zich kennelijk op zijn gemak want ik heb voldoende tijd om hem (of, meer waarschijnlijk, haar) goed te kunnen bekijken. Mijn dag kan niet meer stuk net zoals toen, jaren geleden, met die ijsvogel op de rand van de vijver..... Ik zwijmel weg in gelukzaligheid. Een vuurgoudhaantje in de tuin in ons dorp zonder de nabijheid van naaldbomen! Dat is echt bijzonder!

Vuurgoudhaantjes zijn met zo'n 3000 tot 5000 broedparen in Nederland tamelijk zeldzaam. Net als het verwante goudhaantje (meer dan het tienvoudige in getal) komen ze vooral voor in sparrenbossen waar ze hun voedsel van spinnen en insecten vinden. Hun aantal is licht dalend waarschijnlijk mede door de kap van hun favoriete bomen waardoor het vuurgoudhaantje als minst kieskeurige van de twee zijn toevlucht ook wel eens in loofbomen zoekt. En één zo'n dotje van 9 centimeter groot en 5 gram zwaar landt dan uitgerekend in mijn appelboom!

Lambert Kouwenberg

Bron o.a.: Vogelatlas

Denkt u nu bij het lezen van dit verhaal: zoiets bijzonders heb ik ook meegemaakt of heeft u een in uw ogen opmerkelijke waarneming, laat het ons, de redactie van Het Groene Blad, dan weten.

Organisatie IVN

AUTEUR: HERMAN HESKAMP

Tijdens de algemene ledenvergadering bleek dat veel leden niet op de hoogte zijn van hoe het IVN georganiseerd is. Hieronder een korte beschrijving van onze organisatie.

Stichting IVN

De geschiedenis van IVN gaat terug tot 1939. Het huidige IVN is ontstaan in 1960. In 2000 is besloten om een splitsing te maken tussen de vrijwilligersorganisatie en de beroepskrachten. Hiertoe is de Stichting IVN opgericht met als doel om de vereniging en haar vrijwilligers te ondersteunen en projecten binnen de doelstelling van de vereniging te realiseren. De organisatie IVN bestaat vandaag de dag dan ook uit een Vereniging IVN en een Stichting IVN.

Stichting IVN te Amsterdam

In de Stichting IVN zijn de beroepskrachten georganiseerd. Ruim 90 beroepskrachten werken in vijf regio's, met twaalf provinciale vestigingen en een landelijk kantoor in Amsterdam. Zij ondersteunen de vrijwilligers en voeren projecten uit die passen bij de maatschappelijke doelstelling.

Algemeen directeur van de Stichting IVN is sinds 2009 de heer Jelle de Jong. De taken en de bevoegdheden van de directeur zijn vastgelegd in de statuten en het directiestatuut. Het managementteam bestond per 31 december 2017 uit de volgende personen:

Jelle de Jong Algemeen Directeur
Erik Ackerman Directeur P&O en Communicatie
Ron Schaasberg Manager Financiën & ICT
Mark Tuit Regiodirecteur Friesland, Groningen en Drenthe
Joline de Weerd Regiodirecteur Overijssel, Gelderland en Flevoland
Petra Schut Regiodirecteur Noord Holland en Utrecht
Daphne Teeling Regiodirecteur Zuid Holland en Zeeland
Piet Duizer Regiodirecteur Noord Brabant en Limburg

De Raad van Bestuur van Stichting IVN wordt gevormd door algemeen directeur Jelle de Jong. Het toezicht wordt gehouden door de Raad van Toezicht (9 personen).

Plaatje organogram

Vereniging IVN te Amsterdam

De Vereniging IVN kent 23.000 leden en donateurs, van wie een groot aantal actief betrokken is als vrijwilliger. Zij zijn georganiseerd in zo'n 170 lokale afdelingen, verspreid over heel Nederland. Vrijwilligers organiseren lokaal cursussen, natuurexcursies, wandelingen, tentoonstellingen en opleidingen. Door die educatieve activiteiten van onze lokale afdelingen maken grote aantallen mensen via het IVN kennis met de natuur.

De vereniging kent een Landelijke Raad en een Landelijk Bestuur.

Het Landelijk Bestuur van de vereniging bestaat uit (maximaal) negen leden. De meeste leden komen voort uit de vereniging, maar er zijn ook enkele zetels gereserveerd voor deskundigen op persoonlijke titel. De voorzitter van het Landelijk Bestuur is ook voorzitter van de Raad van Toezicht van de beroepsorganisatie (Stichting IVN).

De bestuursleden worden benoemd door de Landelijke Raad. De voorzitter wordt op voordracht van het bestuur in functie benoemd. Het bestuur wijst zelf een penningmeester en desgewenst een secretaris aan.

Het Landelijk Bestuur komt circa tien keer per jaar bijeen. Het bestuur bereidt het verenigingsbeleid voor en draagt zorg voor de uitwerking daarvan. Jaarlijks maakt het bestuur een Jaarplan met begroting. Bovendien vertegenwoordigt het bestuur IVN extern.

Het Landelijk Bestuur maakt ook toekomstplannen (Meerjarenbeleid) voor het IVN. De afdelingen en regio's denken daarover mee. Bestuursleden bezoeken regelmatig regiovergaderingen.

Het Landelijk Bestuur bestaat momenteel uit:

Kees de Ruiters, voorzitter en portefeuille Natuur en Gezondheid
Nynke Runia, portefeuille IVN Cursushuis
Rolf Boersma, portefeuille ICT en Vrijwilligers- en Ledenbeleid

Miranda Engelshoven, portefeuille Natuur in de Buurt
 Bart Franken, portefeuille Kind en Natuur

Landelijke Raad

De Landelijke Raad is ‘het verenigingsparlement’ van het IVN. De bestuursvoorzitter van het IVN (zie Landelijk Bestuur) zit de vergaderingen van de Landelijke Raad voor. De Landelijke Raad komt vier keer per jaar bijeen om te praten over het beleid van het IVN. Een belangrijk onderwerp is het Meerjarenbeleid en de daarop gebaseerde Jaarplannen (met begroting).

De 170 afdelingen van IVN zijn verdeeld over 20 regio’s. Elke regio stuurt één vertegenwoordiger naar de Landelijke Raad. De stemverhoudingen zijn – als er moet worden gestemd – gebaseerd op het aantal IVN-leden in een regio. Ook landelijke ‘werkgroepen’ – zoals jongerenorganisatie WoesteLand en het IVN Cursushuis – zijn vertegenwoordigd in de Landelijke Raad. De Landelijke Raad benoemt/kiest de leden van het Landelijk Bestuur.

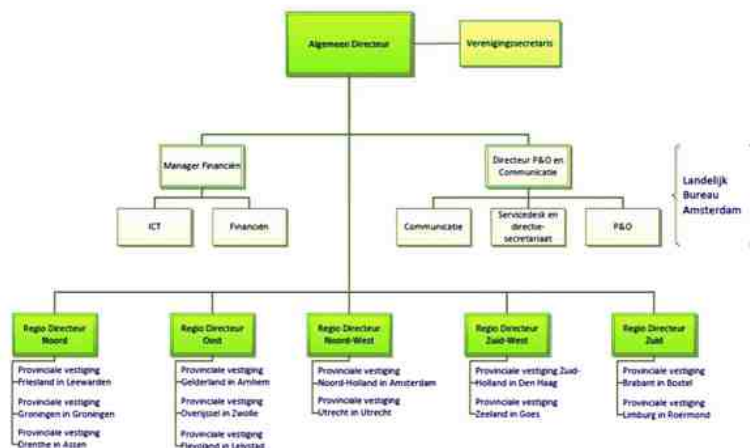
Innovatie en Duurzaamheid BV te Utrecht

De Stichting IVN heeft een belang van 80% in Innovatie en Duurzaamheid BV bekend onder de handelsnaam SME advies. SME advies wil op een innovatieve wijze een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een duurzame samenleving. Het bestuur wordt gevormd door de algemeen directeur de heer H. Van Nispen tot Pannerden. Het toezicht vindt plaats door de raad van Commissarissen.

Jort Bakker
 Jelle de Jong
 Chris Hofkamp

Al sinds 1996 is het IVN begunstigde van de Nationale Postcode Loterij. Met de jaarlijkse bijdrage financieren we onder meer de ondersteuning van onze vrijwilligers. Het IVN ontving op het jaarlijkse Nationale Postcode Loterij Goed Geld Gala van de Nationale Postcode Loterij in 2017 een bedrag van maar liefst € 1.350.000,-.

De organisatie en het financiële verslag over 2017 staan op de website onder publicaties

Organogram IVN

Verrassing!

Na 16 jaar coördinator van de werkgroep excursies, vond Sandra Omlo dat het tijd werd om het stokje door te geven. De werkgroepsleden wilden dit niet onopgemerkt voorbij laten gaan en er werd een plannetje gesmeed om haar te verrassen. Ik maakte, met een smoesje, een afspraak voor vrijdagavond 25 januari om even een jas af te geven.

Enkele werkgroepsleden stonden om de hoek met bloemen en een flesje druivensap. De verrassing was gelukt en al gauw zaten we met ons vijven bij Sandra en haar man aan de tafel.

Het leek wel of ze ons verwachtte want in korte tijd stond er koffie met cake klaar. Helaas was de cake niet voor ons bedoeld want op zaterdag moest er een open huis plaatsvinden en de cake was eigenlijk bestemd voor de bezoekers of aspirant kopers van hun huis. Maar hij smaakte ons ook goed.

Pikant detail, Sandra en echtgenoot wonen nu in Eerbeek.

Herman Heskamp

Leden en donateurs

Nieuwe leden

S. Wolters
J. de Bree-Cooijmans

Nieuwe donateur

M. te Kampe

Nieuwe vriend

eXito Veluwe arrangementen

Opzegging leden

L. Albers-Hogervorst

Opzegging donateurs

A.J. Grijseels van Giesen

Agenda

Zaterdag 18 mei

Publieksexcursie Empese en Tondense hei

Aanvang: 19.00 uur

Thema: Avondwandeling

Start: Parkeerplaats Empese & Tondense heide
Hallsedijk 51-53 7399 RP Empe

Zaterdag 13 juli

Voorwandelen Cortenoever

start: 09.00 uur

Eerste gids: Jan Loonstra

Overige gidsen: Sandra Omlo, Hilda Stoltenborg en Jan
Coenraadts

Zondag 2 juni

Natuurdag Brummen

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Plaats: Restaurant De Vroolijke Frans
Knoevenoordstraat 51 in Brummen

Zondag 14 juli

Publiekswandeling Cortenoever

Aanvang: 14.00 uur

Thema: Stroomdalflora

Start: bij boerderij Heyendal
Weg naar het ganzenei 10 Brummen

Zaterdag 15 juni

Voorwandelen Leusveld

Start: 09.00 uur

Eerste gids: Gerard Nijhof

Overige gidsen: Gerard Bosch en Jan Loonstra

Zondag 16 juni

Publieksexcursie insecten in het Leusveld

Aanvang: 14.00 uur

Thema: Insecten

Start: Parkeerplaats Natuurmonumenten
Rienderense straat 22 Hall

Alle excursies duren ongeveer twee uur, tenzij
anders aangegeven.
Stevig schoeisel is een aanrader.